

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1932 kl. $\frac{1}{2}$ 12 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av en sjukhuspaviljong vid garnisonssjukhuset i Boden m. m.

(1:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 19 februari 1932 dagtecknad proposition (nr 118), vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att dels för bestridande av kostnaderna för uppförande av en sjukhuspaviljong vid garnisonssjukhuset i Boden samt för utrustning av paviljongen å riksstaten för budgetåret 1932/1933 bland utgifter för kapitalökning under rubrik »Fonden för förlag till statsverket» anvisa ett reservationsanslag av 570,000 kronor att täckas av lånemedel, dels ock, vid bifall till denna hemställan, höja den i förslaget till riksstat för budgetåret 1932/1933 upptagna inkomstiteln »Övriga lånemedel» med 570,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har inledningsvis anfört följande:

»Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 oktober 1929 har Norrbottens läns landsting hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärd för beredande vid garnisonssjukhuset i Boden av ökad möjlighet för vård av personer, lidande av reumatiska sjukdomar, samt i sådant syfte föreslagit uppförande av en paviljong vid sjukhuset för emottagande av dylika patienter. Länsstyrelsen i Norrbottens län har med skrivelse den 4 i nyssnämnda månad till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat berörda framställning samt därvid tillstyrkt densamma under hänvisning till de avsevärda fördelar, som förslagets realiserande innebure för länet.

Innan jag övergår till en närmare redogörelse för landstingets framställning samt den utredning jämte förslag, som av vederbörande över framställningen hörda myndigheter framlagts i ärendet, torde jag med avseende å det samarbete mellan militär och civil sjukvård, som för närvarande äger rum vid garnisonssjukhuset i Boden, få erinra om följande.

Sedan till Kungl. Maj:t inkommit framställningar, avseende utvidgning av garnisonssjukhuset i Boden, varigenom å sjukhuset skulle kunna i erforderlig omfattning beredas lasarets- och epidemisjukvård åt den civila befolkningen i Boden och trakten däromkring, föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 154 till 1921 års riksdag, att riksdagen måtte dels medgiva, att i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande departementschefen i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet förordade grunder avtal finge träffas med Norrbottens läns landsting angående vård av civila sjuka å garnisonssjukhuset i Boden, dels ock för verkställande av härav påkallad om- och tillbyggnad av nämnda garnisonssjukhus bevilja ett anslag, utgörande hälften av de för ändamålet beräknade kostnaderna. Den andra hälften av kostnaderna var avsedd att bestridas av landstingets medel. Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts proposition samt anförde i samband därmed (skrivelse nr 360), att riksdagen vid granskningen av Kungl. Maj:ts förslag funnit, att det samarbete mellan militär och civil sjukvård, som avsåges att åvägabringas vid garnisonssjukhuset i Boden, borde kunna bliva till gagn för såväl staten som Norrbottens läns landsting.

Efter vederbörligt av Kungl. Maj:t genom brev den 29 juni 1921 lämnat bemyndigande har avtal träffats mellan arméförvaltningens fortifikations- och civila departement samt sjukvårdsstyrelse å kronans vägnar, å ena, samt Norrbottens läns landsting, å andra sidan, angående beredande å nämnda garnisonssjukhus av sjukhusvård åt civila patienter tillhörande Norrbottens län.»

Till stöd för sin förenämnda i skrivelsen den 1 oktober 1929 gjorda framställning har *Norrbottens läns landsting* anført följande.

I Sverige hade sedan några år tillbaka pågått en allt intensivare kamp mot de reumatiska sjukdomarna. Enligt verkställda undersökningar medförde dessa sjukdomar förtidig invaliditet i större utsträckning än någon annan sjukdom. I många fall kunde dock invaliditeten förebyggas, där-
est vård i tid bereddes den sjuke.

Jämväl i Norrbottens län förekomme dessa sjukdomar tyvärr synnerligen talrikt. Det hade vid en förfrågan bland läkarna i länet visat sig, att antalet vårdbehövande vore mycket stort. De nuvarande vårdmöjligheterna vore synnerligen otillräckliga. Det vore därför av vikt, att ökade vårdmöjligheter för dessa sjukdomar bereddes, och borde med hänsyn till de stora avstånden och det stora vårdbehovet dessa möjligheter åstadkommas inom länet.

Tack vare pensionsstyrelsens ingripande hade vårdmöjligheterna i landet för dessa sjukdomar i avsevärd grad ökats. Så hade pensionsstyrelsen bland annat vid ett flertal lasarett föranstaltat om uppförande av särskilda paviljonger för beredande av vård åt personer, som lede av reumatiska sjukdomar och som dit hänvisades av pensionsstyrelsen. Planer hade varit å bane att även vid garnisonssjukhuset i Boden anordna en dylik paviljong, avsedd att rymma omkring 40 å 50 patienter. Garnisonssjukhuset i Boden vore det enda sjukhus inom länet, som vore utrustat med både kirurgisk och medicinsk avdelning, vartill komme, att Bo-

den vore synnerligen centralt beläget ur kommunikationssynpunkt. Pensionsstyrelsen vore intresserad av frågan och villig att tillstyrka, att medel för uppförande av paviljongen i fråga erhöles ur pensionsförsäkringsfonden.

Sedan departementschefen härefter redogjort för myndigheternas i ärendet avgivna yttranden har han för egen del anfört följande:

»Det samarbete mellan militär och civil sjukvård, som i enlighet med 1921 års riksdags beslut redan åvägabragts vid garnisonssjukhuset i Boden, har, såsom den lämnade redogörelsen ock ger vid handen, visat sig vara till gagn för såväl staten som Norrbottens läns landsting. Förevarande av landstinget gjorda framställning avser, som nämnt, att en ny sjukhuspaviljong skall uppföras vid garnisonssjukhuset i Boden för vård av — i främsta rummet civila — patienter, vilka lida av reumatiska och därmed besläktade sjukdomar. Vad själva huvudfrågan angår, nämligen huruvida behov av sådan vård föreligger inom de nordligaste delarna av vårt land, synes det genom utredningen i ärendet hava blivit till fullo ådagalagt, att vårdnadsmöjligheterna för dylika sjukdomsfall inom övre Norrland för närvarande äro otillräckliga samt att en ökning av antalet vårdplatser därför måste anses påkallad. Särskilt må framhållas, att medicinalstyrelsen för sin del betecknat det såsom angeläget, att behovet av vårdplatser blir i möjligaste mån fyllt. Vid nu angivna förhållanden och med hänsyn till vad arméförvaltningens vederbörande departement och sjukvårdsstyrelse anfört till stöd för att den ifrågasatta anknytningen av den civila reumatikersjukvården till den militära sjukvården i Boden realiserar, har jag funnit mig böra tillstyrka, att den föreslagna sjukhuspaviljongen kommer till utförande.

Enligt de riktlinjer för paviljongens uppförande, utrustning och drift, varom arméförvaltningen och pensionsstyrelsen enats — dessa överensstämma i huvudsak med de grunder, som kommit till användning vid utlåning från pensionsförsäkringsfonden till vissa landsting m. fl. för motsvarande byggnadsändamål — skola de erforderliga medlen, efter medgivande av fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden, tillhandahållas staten från nämnda fond i form av amorteringslån löpande med 4,3 procents ränta. Lånemedlen skola återbetalas, beträffande kostnaden för paviljongens uppförande, under en tid av 50 år och, i fråga om kostnaden för densamma utrustning, under en tid av 15 år, allt räknat från och med den månad, under vilken paviljongen tages i bruk, dock att fonden, därest medlen utlämnas dessförinnan, jämväl skall tillgodogöras 4,3 procents ränta från dagen för utbetalningen till och med dagen före amorteringstidens början. Därest så påkallas, kommer enligt vad som uppgives anstånd att beviljas med erläggande av ränta för tiden från lånens utlämnande intill amorteringstidens början. Det vid sistnämnda tidpunkt upplupna räntebeloppet skall i sådant fall läggas till det kapitalbelopp, som därefter amorteras och förräntas under amorteringstiden. Staten skall förbinda

sig att under den ifrågavarande 50-årsperioden för behandling och vård å paviljongen intill beräknat antal mottaga de patienter, som av pensionsstyrelsen dit hänvisas. I ersättning härför skall pensionsstyrelsen ur de medel, som ställas till styrelsens förfogande för bedrivande av individuell sjukvårdsverksamhet, erlagga dels en fastighetsavgift, dels en utrustningsavgift, dels en dagavgift. Fastighets- och utrustningsavgifterna skola erläggas till den myndighet, som å statens vägnar verkställer upplåningen från pensionsförsäkringsfonden. Dagavgiften erlägges till sjukhuset. Fastighetsavgiften skall utgå för år räknat med belopp, motsvarande den annuitet, som, enligt vad nyss anförts, skall erläggas å lånet för paviljongens uppförande. Utrustningsavgiften skall utgå endast under de första 15 åren efter paviljongens tagande i bruk och beräknas till belopp, motsvarande den annuitet, som på sätt förut sagts skall erläggas å lånet för paviljongens utrustning. Paviljongen skall omedelbart tillfalla staten med äganderätt. Vid utgången av förenämnda 50-årsperiod skall värdering äga rum av de inventarier, som då finnas å paviljongen, och skall det belopp, som vid värderingen fastställles, av statsmedel inbetalas till pensionsstyrelsen. Dagavgiften avser att täcka sjukhusets löpande utgifter för vården av styrelsens patienter och svarar emot sjukhusets på visst sätt beräknade självkostnad för dessa patienter. De närmare grunderna för samarbetet mellan arméförvaltningen och pensionsstyrelsen i förevarande angelägenhet avses skola regleras genom ett avtal dem emellan.

I detta sammanhang må framhållas, att varken 1928 års pensionsförsäkringskommitté, inom vilken pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet är föremål för utredning, eller statens sjukvårdskommitté, som det jämväl tillkommer att ägna uppmärksamhet åt samma verksamhet, haft någon erinran mot att på sätt föreslagits garnisonssjukhuset i Boden utbygges för ifrågavarande ändamål.

Mot de riktlinjer för paviljongens uppförande, utrustning och drift, varom arméförvaltningen och pensionsstyrelsen enats, samt de villkor, varunder erforderliga medel skola upplånas och återbetalas, har jag icke något att erinra. Beträffande sättet för medelsanskaffningen ansluter jag mig till den av riksräkenskapsverket hävdade uppfattningen, att för ifrågavarande utgifters bestridande å riksstaten under rubrik »Fonden för förslag till statsverket» anvisas ett särskilt anslag att utgå av lånemedel. Upplåningen bör ske genom riksgäldskontoret, till vilket alltså pensionsstyrelsen skall inleverera de annuiteter, som av styrelsen under benämningen fastighetsavgift, respektive utrustningsavgift skola erläggas å lånemedlen. Jag utgår ifrån, att på sätt angivits anstånd med erläggande av ränta för tiden från lånemedlens utlämnande intill amorteringstidens början kommer att medgivas.

Vad angår storleken av det för ändamålet behövliga anslaget, har den inom arméförvaltningen på sin tid verkställda approximativa kostnadsutredningen på anmodan underkastats översyn inom ämbetsverket. Därvid

har framgått, att den angivna totalsumman, 570,000 kronor, för paviljongens uppförande och utrustning ej torde kunna reduceras. Paviljongen har avsetts för 48 patienter, och till grund för beräkningen av byggnadskostnaderna för densamma hava lagts de för närvarande rådande prisförhållandena. Anslaget synes mig således böra bestämmas till 570,000 kronor.

Såsom förut nämnts, är frågan om pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet för närvarande föremål för utredning genom 1928 års pensionsförsäkringskommitté. Därest utredningen ger till resultat, att styrelsens ifrågasvarande verksamhet kommer att upphöra före den angivna 50-årsperiodens utgång, lära pensionsstyrelsens förpliktelser och rättigheter enligt det ifrågasatta avtalet rörande ifrågasvarande paviljongens uppförande, utrustning och drift böra övertagas av den myndighet, till vilken styrelsens nämnda verksamhet må komma att överflyttas. Enligt vad jag från pensionsstyrelsen under hand inhämtat, har styrelsen för avsikt att — på sätt skett vid liknande uppgörelser med vissa landsting — i det tillämnade avtalet med arméförvaltningen göra förbehåll om rätt att uppsäga det samma, därest statsmakterna ej skulle komma att bevilja styrelsen erforderliga medel för bedrivande av individuell sjukvårdsverksamhet. Den erinran, som på denna punkt framförts av 1928 års pensionsförsäkringskommitté, kommer således att bliva beaktad.

De medel, som pensionsstyrelsen i form av dagavgifter skall inbetala till garnisonssjukhuset för vården av styrelsens patienter, torde — på sätt för närvarande är fallet beträffande motsvarande inkomstmedel från vissa landsting m. m. för vården av civila personer å militära sjukhus — böra tillgodoföras lantförsvarets vederbörande anslag.

Den tillämnade utvidgningen av sjukhuset kommer givetvis att nödvändiggöra, att personalen därstädes förstärkes. Emellertid lärer det ej vara behöfligt att nu taga ställning till härav betingad ändring i garnisonssjukhusets stat, men bör ett avgörande i detta hänseende hava träffats inom sådan tid, att sjukhuset står rustat att mottaga patienterna i samband med paviljongens färdigställande. Huruvida och med vilka belopp avlöningsförhöjning skäligen bör utgå till vissa befattningshavare vid sjukhuset för dem åsamkad ökad arbetsbörda på grund av paviljongens tillkomst, synes utgöra frågor, med vilkas avgörande lämpligen bör anstå, till dess driften kommit i gång och närmare erfarenhet vunnits rörande befattningshavarnas arbetsuppgifter. Jag förutsätter, att här åsyftade spörsmål i sinom tid komma att, efter framställning av vederbörande myndigheter, bliva föremål för Kungl. Maj:ts särskilda prövning.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser anslag för ifrågasvarande ändamål.

Beträffande frågan om höjning av inkomsttiteln »Övriga lånemedel» kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för bestridande av kostnaderna för uppförande av en sjukhuspaviljong vid garnisonssjukhuset i Boden samt för utrustning av paviljongen å riksstaten för budgetåret 1932/1933 bland utgifter för kapitalökning under rubrik »Fonden för förlag till statsverket» anvisa ett reservationsanslag av 570,000 kronor att täckas av lånemedel.

Stockholm den 8 april 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 45.
